

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
14 mei 2007		EP/MW 7059657	

Onderwerp

Vragen van de leden Aptroot en Weekers (beiden VVD) aan de ministers van
Economische Zaken en van Financiën over prijsafspraken tussen bierbrouwers

Hierbij zend ik u, mede namens de Minister van Financiën, de antwoorden op de vragen die
zijn gesteld door de leden Aptroot en Weekers. De vragen zijn mij toegezonden per brief van
24 april 2007 onder nummer 2060713180.

1

Bent u op de hoogte van het feit dat de Europese Commissie tot de bevinding is gekomen dat
drie bierbrouwers uit Nederland betrokken waren bij een kartel met prijsafspraken? 1)

Antwoord

Ja.

2

Bent u bovendien op de hoogte van het feit dat de Europese Commissie deze week heeft
besloten deze drie bedrijven geldboetes met een totale waarde van 273 miljoen euro op te
leggen, vanwege het strijdig zijn van dergelijke prijsafspraken met het verbod uit het EU-
Verdrag (Artikel 81) op concurrentiebeperkende praktijken van ondernemingen? Klopt deze
berichtgeving?

Antwoord

Ja.

3, 4 en 5

Deelt u de mening dat de Europese mededingingsregels (in het bijzonder Artikel 81) hier
inderdaad van toepassing zijn? Zo ja, kunt u toelichten op welke wijze deze
concurrentiebeperkende praktijken effect hebben gehad op de handel tussen Nederland en

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag	070-379 68 69	070-379 60 94

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl

Behandeld door
mr Fanny Marie Brisdet

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

andere lidstaten en zodoende effect hebben gehad op de concurrentie in de Europese biermarkt?

Had, in het geval van het ontbreken van (substantiële) grensoverschrijdende effecten, de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma) deze zaak niet moeten behandelen en de geldboetes moeten opleggen? Zo ja, waarom heeft de Nederlandse Mededingingsautoriteit dit niet gedaan?

Welke maatregelen treft u als blijkt dat vanwege het ontbreken van een grensoverschrijdend effect de Europese Commissie ten onrechte is opgetreden? Dient deze zaak dan niet alsnog door de Nma worden overgenomen ?

Antwoord

Omdat de boetebeschikking nog niet openbaar is gemaakt, kan ik verder niet ingaan op de concrete omstandigheden van dit geval. Niettemin kan ik aangeven dat het Europese kartelrecht van toepassing is als er sprake is van een interstatelijk effect, d.w.z. dat het kartel de handel tussen lidstaten kan belemmeren. Ook mededingingsbeperkende afspraken die in één land plaatsvinden, kunnen de handel tussen lidstaten beïnvloeden. Door prijsafspraken en marktverdeling kunnen bijvoorbeeld buitenlandse bedrijven moeilijk op de Nederlandse markt toetreden. Dit is in strijd met de doelstelling van de interne markt die het EG-Verdrag beoogt. Zowel de Europese Commissie als de nationale mededingingsautoriteit, in Nederland de NMa, zijn bevoegd om de Europese mededingingsregels toe te passen. Echter, zodra de Europese Commissie een onderzoek is gestart, kan een nationale mededingingsautoriteit niet parallel hieraan een onderzoek uitvoeren. In dit geval startte de Commissie haar onderzoek naar het kartel nadat een Belgische brouwer een clementieverzoek bij de Commissie had ingediend. Deze brouwer was betrokken bij een bierkartel in België waarnaar de Commissie op eigen beweging onderzoek had gedaan.

Overigens vonden de afspraken waarop de beschikking van de Europese Commissie betrekking heeft plaats in de periode 1996-1999. De NMa is opgericht per 1 januari 1998 en beschikt niet over bevoegdheden om het mededingingsrecht te handhaven ten aanzien van gedrag in de periode vóór haar oprichting.

6

Deelt u de mening dat, wanneer de Commissie stelt dat de benadeelde van dit kartel met name de Nederlandse regering en dus de Nederlandse consument is, de boete direct en voor het grootste deel ten gunste van die Nederlandse belastingbetaler zou moeten komen? Wat is volgens u de bestemming van de extra financiële middelen die de Europese Commissie als gevolg van deze boete-inkomsten heeft?

Antwoord

Boetes hebben niet tot doel om benadeelden te compenseren maar om overtreders te bestraffen.

Alle inkomsten uit de door de Europese Commissie opgelegde boetes worden als algemene ontvangsten ingeboekt op de Europese Begroting. Voor de inkomsten uit boetes wordt, voorafgaand aan het begrotingsjaar, in de begroting een forfaitair bedrag vastgelegd (€100 mln in de Begroting 2007). Alleen dit bedrag maakt deel uit van de inkomsten waaruit de Europese Commissie haar uitgaven bekostigt. Mocht aan het einde van het jaar blijken dat er meer middelen uit boetes zijn binnengekomen dan eerder geraamd en er per saldo een

overschot op de Begroting is, dan zal dit overschot aan het einde van het jaar worden teruggegeven aan de lidstaten via de gebruikelijke verrekening van een begrotingsoverschot.

7

Klopt de informatie dat de aangever die zelf deel was van het kartel geen enkele boete hoeft te betalen, terwijl er in Nederland degene die iets aangeeft en meewerkt aan het onderzoek slechts kan rekenen op een verlaging van de boete maar niet op kwijtschelding?

Antwoord

Nee. Als de aangever in het kader van het Europese clementieprogramma informatie en bewijsmateriaal aan de Europese Commissie verschaft die leidt tot het ontmaskeren van een kartel, kan de Commissie immunititeit tegen een geldboete aan de aanvrager toekennen. In Nederland kan dit ook. De NMa kent een vergelijkbaar clementieprogramma waarbij de boete die aan een deelnemer aan een kartel kan worden opgelegd, onder voorwaarden volledig kan worden kwijtgescholden.

8

Deelt u de mening dat het opzetten van een kartel, er fors aan verdienen en dan door het aangeven geheel van een boete gevrijwaard worden, terwijl de concurrenten waarmee werd samengewerkt wel fors worden beboet, als een contraproductieve prikkel fungeert?

Antwoord

Ik deel deze mening niet. Kartelafspraken zijn zeer schadelijk voor de economie, maar vinden meestal heimelijk plaats waardoor deze moeilijk zijn op te sporen. De clementieregels dragen significant bij aan de ontmaskering, beëindiging en efficiënte bestraffing van kartels. Ze zijn daarom niet contraproductief.

Het clementieprogramma beoogt onzekerheid tussen de karteldeelnemers te bewerkstelligen: slechts aan de eerste clementieverzoeker uit een kartel kan volledige boete-immuniteit worden toegezegd, tenzij de eerste clementieverzoeker andere ondernemingen tot deelname aan het kartel heeft gedwongen. Clementie geldt overigens slechts voor de boete van de mededingingsautoriteit en niet voor eventuele schadevorderingen bij de civiele rechter. Ten slotte merk ik nog op dat clementieprogramma's Europees en internationaal worden aangemerkt als belangrijk wapen in de strijd tegen kartels.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven